

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exemplorum Libri Tres

Liber Secundus, Siue Exempla, In Septem Capitalium Vitiarum
Detestationem, Per Quadragesimam, Anno M. DC. XLVI. narrata

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

§. 2. Alfonsi fortuna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48186](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48186)

I.
CAPVT I.

DE HVMANA SVPERBIA, ET MISERICORDIA DIVINA, IN ALFONSO REGE OSTENSA.

PARS PRIMA.

HISTORIAM, alio loco & fine, à me strictiùs datam, placet hìc diductiùs narrare: vt, quæ *bullat as nugas*, præcipuum humani generis vitium, velut in scena, graphicè exhibet spectandas, eadem quoque remedium exhibeat curando morbo, quem repræsentat. Historiæ scriptor tantam fidem meretur, quantum habet auctoritatem. Est enim Episcopus Palentinus, *Rodericus Santius* dictus, de Areualo, qui priùs quàm mitra insigniretur, fuit Pauli II. Pontificis Romæ, in Castro S. Angeli, *Castellanus*; cuius libros, è Tolerantæ Ecclesiæ Bibliotheca, nominatus Soc. nostræ scriptor, Andreas Scottus, emendatos edidit. Auctoritas historico etiam inde est, quòd eius volumina ab alijs grauibus & eruditis viris passim laudata inueniantur. Hic ergo Rodericus Santius Parte 4. Hist. Hispan. c. 1. & seqq. ad gloriosos & cicadis plenos, eosque, qui sibi videntur digito cælum attingere, moderandos homines, eiusmodi exemplum posteritati consignauit.

Anno Seruatoris 1252. successit, in Hispania, regnis Castellæ & Legionis, patri suo Ferdinando III. filius Alfonsus X. huius nominis; stirpe regiâ, patriâ laude, sceptri successione, alijsque rebus multis felix; quin & Violantæ, Iacobi regis Aragoniæ heroi- cæ filia, matrimonio beatus. Quanquam, vt nihil, in hac vita, *ex omni est parte beatum*, ita & huic coniugio Deus salem aspersit. Nam, *qui facit mirabilia magna*, inter ea etiam hoc sæpe facit, vt pauper, qui nocturno diurnoque sudore vix se ipsum & vxorem, suam potest sustentare, liberis abundet; ac opulentus prole careat; atque ita vnus, sine hæreditate habeat hæredes; alter sine hærede possideat hæreditatem; ne hæc necessariò coniungi, sed vtraque donum esse de cælo agnoscamus. Quare etiam Alfonsus sceptrum in manu, coronam in capite habuit, hæredem non habuit, quem maximè desiderauit; faciliùsque vno è regnis, quàm filio, caruisset.

I.
Lib. 2. de Iudicijs Dei. c. 4. §. 2.
HISTORIÆ
AVTHORITAS,

II.
ALFONSI
FORTVNA.

Psal. 135. 41

A

Quid

Gen. 21. 2.

1. Reg. 1. 20.

Quid ergo illi faciendum fuit? Cogitandum erat, non omnia omnibus dari: differri aliquando mortalium vota, ut ipsâ expectatione fiant gratiora: etiam Abrahamo, in senectute, filium obtigisse: Samuelem, à sterili, precibus obtentum esse: denique multis filios aut filias, à quibus solatia expectabant, in magni luctus argumentum transiisse. Hæc atque alia talia Alfonsus cogitare debuisset. At, quia magna sæpe est, in magnis principibus impatientia, & desideria non rarò, in consilijs, plus valent, quàm ratio; idcirco, Alfonsus magnâ erga Deum diffidentiâ, ad humana animum subsidia, qualia demum cuncta ea essent, conuertit; & haud diu moratus, contra ius & fas, de alia vxore ducendâ statuit; ita publico interesse bono ratus: quasi vllum sit magis publicum, quàm Dei bonum; aut vbi hominis est vtilitas, ibi Numinis honor, cultus & præcepta possint dissimulari. Erat regi Daciæ filia *Christiana* dicta, virgo, inter præcipuas formas, admiranda. Eam, per oratores, petijt. Et (quid non impetrant reges?) etiam impetrauit. Sed ab homine, nam Deus intercessit, qui illam alteri destinauit. Dum enim illa magnâ procerum nobiliûmque pompâ deducitur, dum ingenti comitatu Hispalim venit, interea, diuinâ Prouidentiâ, *Violanta* vera Alfonsi vxor filiam illi Beringuelam peperit; seque ipsam à sterilitatis suspicione absoluit. Mirifici igitur extemplo motus atque sermones vbique extiterunt. Nam alij dicebant, Deum pro *Violanta* causâ steterisse; alij *Christiana* nouæ sponsæ ignominiam egregiam aiebant irrogatam esse, quæ regni spe delusa eò pedem, vnde attulerat, instar corui hiantis referre cogeretur: quidam mentem altiùs mittentes dicebant, diuinis consilijs virginis honori subuentum esse, ut quæ non regina, sed concubina *Alfonsi* habenda fuisset: plerique subitum *Alfonsi* factum, & leuitatem regis maiestati haud conuenientem accusabant. Qui, hinc noua nupta veniente, inde titulo nouarum nuptiarum cadente, velut inter sacrum & saxum consistens, scùm rerum suarum exitum non videret, seque ob tam præcepti consilium, à Numine, per infamiam & populi cachinnos, meritò puniri agnosceret; illam inconsiderato negotio honestam coronidem adiecit, ut, in magna occasione, venustissimæ Virginis ad se perductæ pudicitiam non sollicitaret, omnique curâ in id incumberet, ut turpis error honorifico mantelo contegeretur.

Hanc

Hanc, in Alfonso, temperantiam magnus castitatis remunerator Deus, multis beneficijs ornauit. 1. Fratrem eius Philippum, natu minorem, pensionis fortasse magis, vt fit, quàm religionis causâ, in nescio quam Abbatiam Vallisoleti, & Canonica- tum Hispali promotum, excitauit, vt mallet in matrimonio esse, castus, quàm, inter quotidianas illecebras, extra coniugium, pe- riclitari. Itaque, repentè ac nemine opinante, deposito Clerici ha- bitu, *Christianam* duxit, à rege Alfonso (ita virginis pariter atque suo honori consultum esse gaudente) magnificè regièque ditatus, & dotatus. 2. Fastidium, quod erga improlem *Violantam* conce- perat, in magnum amorem vertit. 3. Etiam causas amoris cœ- lum suppeditauit. Alfonso enim *Violanta* complures filios, filias- que genuit; qui magnis postea matrimonijs claruerunt. Siquidem Ferdinando primogenito eius *Blanca S. Ludouici* Franciæ regis fi- lia in matrimonium data est, alijs alia. 4. In *Blancæ* nuptijs, magnum liberalitatis ac munificentia nomen comparauit. Victua- lia in foro exponebantur, sine custode, vt quisque, quibus vellet, frueretur, numularij publicè aderant, qui omnibus forensibus, quas pete- bant, pecunias dabant. Et erant alij deputati, vt, si quem male vestitum viderent, illico vestimentis iam factis tegerent, ne differendo negare vi- derentur. Nullus præterea, vel maximus, vel minimus in donatus abiuit. Quin Imperatorem Constantinopolitanum, eodem tem- pore, à Soldano Babylonæ captum, decem millibus marcarum ar- genti redemit, tantò plus famæ adeptus, quantò minùs videba- tur tenax pecuniæ. 5. In filijs quoque ipsis fuit celebris; Ioanne, præsertim secundo genito, qui, contra Mauros, fortissimè felicif- simèque bella gessit. 6. Ipse Alfonso, ab ineunte ætate, otij fu- gitans, amansque litterarum, ita in scientijs profecit, vt potiùs ipse Doctores docere posset, quàm timere eos, aut rogare deberet. Et quia excelsi erat animi, non inter epulas, non in ludis, non cum canibus & morionibus tempus perdebat, sed mentem ad grandia appellens, id Hispanis fuit, quod Atheniensibus Solon, quod La- cedæmonijs Lycurgus, quod Romanis Numa Pompilius, quod Moyses Israelitis. Leges optimas vndique conquisiuit, selegit, summaque moderatione & æquitatis ratione in septem libros, quos *Partitas* vocant, concinnauit: in quibus saluberrima statuta, non

III.
ALFONSI
GRATIA ET
GLORIA.